

NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY

JULIANE KOKOTT

prednesené 28. februára 2008¹

I — Úvod

1. Toto prejudiciálne konanie sa týka otázok diskriminácie na základe štátnej príslušnosti pri priznávaní odškodnenia obetí trestných činov štátom. Podobnou otázkou sa Súdny dvor už zaoberal vo veci Cowan².

2. Na rozdiel od sporu Cowan v prejednávanej veci nejde o odškodnenie obetí trestných činov spáchaných v tuzemsku. Tentoraz je to skôr Súdnemu dvoru položená otázka, ktorá sa týka požiadaviek práva Spoločenstva vo vzťahu k ustanoveniu vnútroštátneho práva upravujúceho odškodňovanie obetí aj pre prípad trestných činov spáchaných v zahraničí, toto odškodnenie však priznáva iba vlastným štátnym príslušníkom.

II — Právny rámec

A — Právna úprava Spoločenstva

3. Článok 12 prvý odsek ES stanovuje:

„V rámci pôsobnosti tejto zmluvy a bez toho, aby boli dotknuté jej osobitné ustanovenia akákoľvek diskriminácia na základe štátnej príslušnosti je zakázaná.“

4. Článok 17 smernice Rady 2004/80/ES z 29. apríla 2004 o odškodňovaní obetí trestných činov³ (ďalej len „smernica 2004/80“) znie:

1 — Jazyk prednesu: nemčina.

2 — Rozsudok z 2. februára 1989, Cowan, 186/87, Zb. s. 195.

3 — Ú. v. EÚ L 261, s. 15; Mim. vyd. 19/007, s. 65.

„Priaznivejšie ustanovenia

vajúcej z ujmy na zdraví, ak sú splnené tieto podmienky:

Táto smernica nebráni členským štátom, pokiaľ sú také ustanovenia zlučiteľné s touto smernicou:

a) zaviesť alebo zachovať priaznivejšie ustanovenia v prospech obetí trestného činu alebo akýchkoľvek iných osôb postihnutých trestným činom;

b) zaviesť alebo ponechať ustanovenia na účel odškodnenia obetí trestného činu spáchaného mimo ich územia, alebo akejkoľvek inej osoby postihnutej takým trestným činom, podľa akýchkoľvek podmienok, ktoré môže členský štát na ten účel špecifikovať.“

1. ...

2. ...

3. Poškodený má francúzsku štátnu príslušnosť alebo ku konaniu došlo na francúzskom území a poškodený:

— je štátnym príslušníkom členského štátu Európskeho hospodárskeho spoločenstva, alebo

B — Vnútroštátna právna úprava

5. Článok 706-3 code de procédure pénale (trestný poriadok) stanovuje:

— s výhradou medzinárodných zmlúv a dohovorov sa v čase konania alebo podania žiadosti legálne zdržuje vo Francúzsku.

„Každý, kto utrpel ujmu v dôsledku úmyselného alebo neúmyselného konania, ktoré napĺňa znaky skutkovej podstaty trestného činu, má nárok na náhradu celej škody vyplý-

...“

III — Skutkový stav a prejudiciálne konanie

6. James Wood je britský štátny príslušník žijúci vo Francúzsku už viac ako dvadsať rokov. So svojou družkou, francúzskou štátnou príslušníčkou, má tri spoločné deti, ktoré majú takisto francúzsku štátnu príslušnosť.

7. Dcéra Helena Wood, jedno z detí, sa v roku 2004 smrteľne zranila pri dopravnej nehode v Austrálii, kde sa zdržiavala počas štáže.

8. Rodina Woodová neskôr podala na commission nantaise d'indemnisation des victimes d'infractions (Komisia pre odškodňovanie obetí protiprávnych činov v Nantes) žiadosť o náhradu majetkovej a nemajetkovej ujmy, ktorá jej bola spôsobená smrťou Heleny Woodovej.

9. Matke a súrodencom bol priznaný nárok na odškodnenie, na ktorého výške sa s príslušným Fonds de garantie (Garančný fond) dohodli.

10. Otcovi zosnulej Garančný fond naproti tomu odmietol priznať odškodnenie z dôvodu, že nespĺňa podmienky článku 706-3 code de procédure pénale. Podľa tohto ustanovenia prislúcha nárok na odškodnenie, ak udalosť, ktorou bola spôso-

bená ujma, nastala v cudzine, výlučne francúzskym štátnym príslušníkom. Keďže pán Wood na rozdiel od zvyšných rodinných príslušníkov nemá francúzsku štátnu príslušnosť, neprislúcha mu žiadny nárok. Takýto nárok by mu prislúchal iba v prípade, ak by k nehode jeho dcéry došlo vo Francúzsku.

11. Následne 11. januára 2007 pán Wood podal na Komisiu pre odškodňovanie Tribunal de grande instance de Nantes žalobu proti Garančnému fondu. Na odôvodnenie tejto žaloby sa odvoláva na článok 7 Zmluvy EHS, ktorý zakazuje akúkoľvek diskrimináciu na základe štátnej príslušnosti.

12. K diskriminácii došlo podľa jeho názoru preto, lebo mu na rozdiel od jeho družky a jeho detí, francúzskych štátnych príslušníkov, nebol priznaný nárok na odškodnenie výlučne z dôvodu, že nie je francúzskym štátnym príslušníkom, a to napriek tomu, že vo Francúzsku už viac ako dvadsať rokov býva, pracuje a platí dane.

IV — Návrh na začatie prejudiciálneho konania a konanie pred Súdny dvorom

13. Rozhodnutím zo 16. marca 2006 Komisia pre odškodňovanie Tribunal de grande instance de Nantes prerušil konanie a Súdnemu dvoru položil túto prejudiciálnu otázku:

„Sú ustanovenia článku 706-3 francúzskeho code de procédure pénale s ohľadom na všeobecnú zásadu zákazu diskriminácie na základe štátnej príslušnosti zakotvenú v článku 7 Rímskej zmluvy zlučiteľné s právom Spoločenstva, ak štátnemu príslušníkovi Európskeho spoločenstva s bydliskom vo Francúzsku a otcovi dieťaťa, ktoré malo francúzske štátne príslušnosť a zahynulo mimo územia Francúzska, neprislúcha nárok na odškodnenie, ktoré poskytuje Garančný fond, výlučne z dôvodu jeho štátnej príslušnosti?“

14. V konaní pred Súdny dvorom podali ústne a písomné pripomienky okrem žalobcu a žalovaného v spore vo veci samej aj francúzska vláda a Komisia. Okrem toho talianska vláda a portugalská vláda podali písomné pripomienky.

V — Posúdenie

A — Prípustnosť návrhu na začatie prejudiciálneho konania

15. Skôr ako sa budem zaoberať samotnou prejudiciálnou otázkou, považujem za potrebné stručne sa vyjadriť k dvom aspektom prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

1. Výklad prejudiciálnej otázky

16. Prejudiciálna otázka sa týka článku 7 Zmluvy EHS. Zákaz diskriminácie na základe štátnej príslušnosti je v súčasnosti zakotvený v článku 12 prvom odseku Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva, ktorého znenie sa nezmenilo. Článok 12 prvý odsek ES je *ratione temporis* uplatniteľný na prejednávany prípad. Ďalej sa teda bude odkazovať na článok 12 prvý odsek ES.

17. Vzhľadom na formuláciu prejudiciálnej otázky treba na objasnenie navyše zdôrazniť, že Súdny dvor podľa ustálenej judikatúry nie je v konaní podľa článku 234 ES oprávnený rozhodovať o súlade vnútroštátneho aktu s právom Spoločenstva. Môže však poskytnúť vnútroštátnemu súdu všetky informácie ohľadom výkladu práva Spoločenstva, ktoré mu umožnia posúdiť otázku súladu pri rozhodovaní sporu, ktorý prejednáva.⁴

18. Prejudiciálnu otázku je preto potrebné chápať tak, že sa žiada o výklad článku 12 prvého odseku ES.

⁴ — Pozri rozsudky z 23. marca 2006, Enirisorse, C-237/04, Zb. s. I-2843, bod 24; z 3. mája 2001, Verdonck a i., C-28/99, Zb. s. I-3399, bod 28, a z 15. decembra 1993, Hünermund a i., C-292/92, Zb. s. I-6787, bod 8.

2. Oprávnenie Komisie pre odškodňovanie podať návrh na začatie prejudiciálneho konania

vane Tribunal de grande instance de Nantes je preto prípustný.

19. Okrem toho si možno položiť otázku, či Komisia pre odškodňovanie, ktorá podala na Súdny dvor predmetný návrh na začatie prejudiciálneho konania, bola vôbec oprávnená podať tento návrh v zmysle článku 234 ES. V tejto súvislosti však možno odkázať na návrhy generálneho advokáta vo veci Cowan, v ktorých generálny advokát Lenz správne konštatoval a podrobne odôvodnil, že táto komisia musí byť v zmysle článku 234 ES považovaná za súd.⁵ Pritom uviedol, že táto komisia je nezávislým orgánom, ktorý rozhoduje v sporoch o nároku na odškodnenie obetí trestných činov; bola vytvorená na základe zákona ako orgán s obligatórnou súdnou právomocou a svoje rozhodnutia prijíma na základe právnych predpisov, predovšetkým na základe code de procédure pénale.

B — *Posúdenie obsahu prejudiciálnej otázky*

21. Predmetný návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka otázky, či článok 12 prvý odsek ES sa má vykladať tak, že mu odporuje vnútroštátna právna úprava, ktorá priznáva nárok na odškodnenie obetí trestných činov spáchaných v cudzine výlučne vlastným príslušníkom členského štátu, a teda odopiera tento nárok štátnym príslušníkom iného členského štátu, ktorí majú svoje bydlisko v tuzemsku.

22. Pred objasnením dôsledkov vyplývajúcich z článku 12 prvého odseku ES vo vzťahu k vnútroštátnej právnej úprave je však potrebné najskôr preskúmať smernicu 2004/80.

3. Predbežný záver

20. Návrh na začatie prejudiciálneho konania podaný Komisiou pre odškodňo-

1. Smernica 2004/80 o odškodňovaní obetí trestných činov

5 — Návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Lenz 6. decembra 1988, Cowan, 186/87, Zb. s. 195, bod 7. V rozsudku Cowan (už citovaný v poznámke pod čiarou 2) Súdny dvor konkludentne vychádzal z prípustnosti návrhu podaného touto komisiou.

23. Portugalská a talianska vláda správne zdôrazňujú, že oblasť odškodňovania obetí

trestných činov, ktoré boli spáchané mimo územia určitého členského štátu, nie je harmonizovaná. V oblasti odškodňovania obetí trestných činov existuje jeden právny akt Spoločenstva, a to smernica 2004/80. Článok 17 tejto smernice však jasne stanovuje, že táto smernica nebráni členským štátom zaviesť alebo ponechať ustanovenia na účel odškodnenia obetí trestného činu spáchaného mimo ich územia alebo akýchkoľvek iných osôb postihnutých takýmto trestným činom.

24. Obidve vlády z tejto právomoci členských štátov vyvodzujú, že právna úprava Spoločenstva v tejto oblasti nestanovuje žiadne požiadavky vo vzťahu k právnym úpravám členských štátov. Takýto záver však nemožno vyvodiť z právomoci členských štátov.

25. Práve v oblastiach, v ktorých boli členským štátom ešte ponechané právomoci, sú totiž členské štáty povinné vykonávať tieto právomoci v súlade s právom Spoločenstva.⁶ Preto je potrebné ďalej preskúmať, či, a ak áno, ktoré požiadavky vyplývajú zo zákazu diskriminácie podľa článku 12 ES.

6 — Pozri rozsudky z 18. decembra 2007, Skatteverket, C-101/05, Zb. s. I-11531, bod 19, a Cowan, už citovaný v poznámke pod čiarou 2, bod 19.

2. Rozsah pôsobnosti zákazu diskriminácie

26. Článok 12 prvý odsek ES zakazuje v rámci pôsobnosti Zmluvy akúkoľvek diskrimináciu na základe štátnej príslušnosti. Ďalej je teda potrebné najprv skúmať, či prejednávajúca vec spadá do pôsobnosti Zmluvy.

27. Podľa medzičasom ustálenej judikatúry Súdneho dvora do pôsobnosti práva Spoločenstva spadajú tie situácie, ktoré sa týkajú výkonu základných slobôd zaručených Zmluvou, a najmä situácie, v ktorých ide o výkon slobody voľného pohybu a pobytu na území členských štátov zaručenej článkom 18 ES.⁷

28. Prejednávaná vec teda spadá do pôsobnosti Zmluvy buď preto, lebo pán Wood sa odsťahoval do Francúzska, kde bol ekonomicky aktívny, alebo preto, lebo ako občan Únie vykonával svoje právo voľného pohybu.

7 — Pozri rozsudky z 11. septembra 2007, Komisia/Nemecko, C-318/05, Zb. s. I-6957, bod 126; z 11. septembra 2007, Schwarz a Gootjes-Schwarz, C-76/05, Zb. s. I-6849, bod 87; z 23. októbra 2007, Morgan, C-11/06, Zb. s. I-9161, bod 23; z 12. júla 2005, Schempp, C-403/03, Zb. s. I-6421, bod 18; z 2. októbra 2003, Graci Avello, C-148/02, Zb. s. I-11613, bod 24, a z 24. novembra 1998, Bickel a Franz, C-274/96, Zb. s. I-7637, bod 15.

29. Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania nevyplývajú nijaké podrobnejšie údaje o profesijnom postavení pána Wooda. Na jednom mieste sa iba spomína, že pán Wood uvádza, že viac ako dvadsať rokov žije a pracuje vo Francúzsku. Nie je tam však presne uvedené, či je zamestnancom alebo samostatne zárobkovo činnou osobou. Nie je ani jasné, či toto tvrdenie je nesporné, alebo či iba prebralo tvrdenie žalobcu.

30. Vychádzajúc z tohto údajá, v čase, keď vznikol spor o nárok na odškodnenie, pán Wood v závislosti od svojej profesijnej činnosti vykonávanej vo Francúzsku využil svoje právo buď na voľný pohyb pracovníkov podľa článku 39 ES, alebo na slobodu usadiť sa podľa článku 43 ES.

31. Ak by však v konaní pred vnútroštátnym súdom vyšlo najavo, že pán Wood nevykonával zárobkovú činnosť, prípad by spadal do pôsobnosti Zmluvy v zmysle článku 12 ES na základe ustanovení o občianstve Únie (článok 18 ES). Podľa judikatúry totiž na občana Únie, ktorý využil svoje právo na voľný pohyb podľa článku 18 prvého odseku ES, sa vzťahuje pôsobnosť Zmluvy a môže sa odvolávať na všeobecný zákaz diskriminácie článku 12 prvého odseku ES.

32. Štatút občana Únie je totiž určený nato, aby bol základným štatútom štátnych príslušníkov členských štátov, ktorý umožňuje tým z nich, ktorí sa nachádzajú v rovnakej situácii,

aby sa s nimi v rozsahu vecnej pôsobnosti Zmluvy bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť a bez toho, aby boli dotknuté výnimky výslovne stanovené v tejto súvislosti, z právneho hľadiska zaobchádzalo rovnako.⁸

33. Je vecou vnútroštátneho súdu, aby zistil, či prejednávany prípad spadá do pôsobnosti Zmluvy, konkrétne na základe článkov 39 ES, 43 ES alebo článku 18 ES.

34. V konečnom dôsledku je však nesporné, že situácia pána Wooda spadá do pôsobnosti Zmluvy, a teda že sa pán Wood môže dožadovať, aby nebol diskriminovaný na základe štátnej príslušnosti.

3. Rozdielne zaobchádzanie

35. Následne je teda potrebné posúdiť, či pán Wood bol diskriminovaný na základe štátnej príslušnosti. Garančný fond sa domnieva, že nejde o diskriminačné zaobchádzanie. Odôvodňuje to najmä tým, že pán Wood by získal odškodnenie, ak by sa vzdal britskej

8 — Pozri rozsudky Komisia/Nemecko, už citovaný v poznámke pod čiarou 7, bod 125; z 23. marca 2004, Collins, C-138/02, Zb. s. I-2703, bod 61; Garcia Avello, už citovaný v poznámke pod čiarou 7, body 22 a 23; z 11. júla 2002, D'Hoop, C-224/98, Zb. I-6191, bod 28, a z 20. septembra 2001, Grzelczyk, C-184/99, Zb. s. I-6193, bod 31.

štátnej príslušnosti a prijal francúzsku štátnu príslušnosť.

36. Podľa ustálenej judikatúry zákaz diskriminácie vyžaduje, aby rovnaké situácie neboli posudzované rozdielne a aby rozdielne situácie neboli posudzované rovnako, pokiaľ rozdielne zaobchádzanie nemožno objektívne odôvodniť.⁹

37. To, že v prejednávanej veci boli rovnaké situácie posudzované rozdielne, je zjavné, ak porovnáme situáciu pána Wooda so situáciou jeho francúzskej družky. Obidvaja žijú spolu viac než dvadsať rokov vo Francúzsku a obidvaja prišli o svoju dcéru v dôsledku trestného činu spáchaného v cudzine. Vo vzťahu k zosnulej sa nachádzajú v rovnakom príbuzenskom vzťahu, a teda utrpeli rovnakú ujmu.

38. Okrem štátnej príslušnosti sa teda z hľadiska podmienok nároku na odškodnenie situácia pána Wooda neodlišuje od situácie jeho družky. Napriek tomu odškodnenie získala iba družka, nie však pán Wood.

39. Z toho dôvodu sú rovnaké situácie posudzované rozdielne. Keďže rozdielne

zaobchádzanie sa opiera výslovne o kritérium štátnej príslušnosti, dochádza k priamej diskriminácii. Pre zistenie diskriminácie je teda v rozpore s tvrdením žalovaného irelevantné, či pán Wood mohol získať nárok na odškodnenie v dôsledku zmeny štátnej príslušnosti.

4. Odôvodnenie

40. Je teda ešte potrebné preskúmať, či táto diskriminácia môže byť odôvodnená.

41. Rozdielne zaobchádzanie je odôvodnené iba vtedy, ak sa opiera o objektívne dôvody nezávislé od štátnej príslušnosti, a ak je primerané vo vzťahu k legitímnemu cieľu, ktorý vnútroštátne právne predpisy sledujú.¹⁰

42. Je otázne, či vnútroštátna právna úprava, ktorá predstavuje diskrimináciu priamo zalo-

9 — Pozri rozsudky z 12. septembra 2006, Eman a Sevinger, C-300/04, Zb. s. I-8055, bod 57; z 10. januára 2006, IATA a ELFAA, C-344/04, Zb. s. I-403, bod 95, a Garcia Avello, už citovaný v poznámke pod čiarou 7, bod 31.

10 — Rozsudky z 15. marca 2005, Bidar, C-209/03, Zb. s. I-2119, bod 54; z 15. septembra 2005, Ioannidis, C-258/04, Zb. s. I-8275, bod 29; D'Hoop, už citovaný v poznámke pod čiarou 8, bod 36; Bickel a Franz, už citovaný v poznámke pod čiarou 7, bod 27, a Garcia Avello, už citovaný v poznámke pod čiarou 7, bod 31.

ženú na štátnej príslušnosti, môže byť vôbec odôvodnená.¹¹ To však v tomto prípade netreba skúmať, keďže — ak by sme aj takúto možnosť pripustili — v prejednávanej veci odôvodnenie napokon neprichádza do úvahy.

43. Podľa portugalskej vlády odôvodnenie je založené na myšlienke národnej solidarity v tom zmysle, že členský štát môže obmedziť odškodňovanie za trestné činy spáchané mimo svojho územia na vlastných štátnych príslušníkov.

44. Francúzska vláda sama priznáva, že podľa jej názoru pán Wood mal byť odškodnený rovnako, ako bola odškodnená jeho družka a jeho deti. Neuvádza teda žiadne odôvodnenie kritéria štátnej príslušnosti ako podmienky priznania nároku na odškodnenie.

45. Francúzska vláda však poukazuje na záťaž pre systémy financovania a celkovú úroveň systému odškodňovania, ktorá by vyplývala z neobmedzeného priznávania odškodnení obetí trestných činov. Systém odškodňovania obetí trestných činov je vo Francúzsku totiž mimoriadne štedrý a takýto nárok priznáva v mimoriadne veľkom počte

prípadov. Okrem priamych obetí trestných činov sú odškodňované aj nepriame obeť trestných činov, pričom pojem nepriama obeť sa navyše vykladá veľmi široko.

46. Štátny príslušník akéhokoľvek iného členského štátu, ktorý sa zdržuje vo Francúzsku dokonca iba krátky čas na účely turistického pobytu, je bez akéhokoľvek obmedzenia oprávnený žiadať o odškodnenie aj v prípade, ak počas jeho pobytu vo Francúzsku sa jemu blízka osoba stala obeťou trestného činu v jeho štáte pôvodu alebo v treťom štáte.

47. Súdny dvor v niektorých prípadoch pripustil, že členský štát je oprávnený podmieniť priznávanie určitých sociálnych dávok, ktoré môžu predstavovať neprimeranú záťaž, skutočným vzťahom dotknutej osoby a štátu¹², určitým stupňom integrácie¹³ alebo osobitným vzťahom¹⁴ k spoločnosti tohto členského štátu. V tomto zmysle napríklad v rozsudku Bidar v súvislosti s podporou poskytovanou študentom na pokrytie bežných výdavkov konštatoval, že každému členskému štátu je dovolené dohliadať na to, aby poskytovanie podpôr na pokrytie bežných výdavkov študentom z iných členských štátov nepredstavovalo neprimeranú záťaž, ktorá by mohla mať dôsledky na celkovú úroveň podpôr, ktoré by mohli byť poskytované týmto štátom.

11 — Teoretickú možnosť odôvodnenia aj v prípade priamej diskriminácie naznačujú okrem iných rozsudky zo 6. júna 2002, Ricordi, C-360/00, Zb. s. I-5089, bod 33; z 12. mája 1998, Martínez Sala, C-85/96, Zb. s. I-2691, bod 64; z 2. októbra 1997, Saldanha a MTS, C-122/96, Zb. s. I-5325, body 26 a nasl., a z 20. marca 1997, Hayes, C-323/95, Zb. s. I-1711, bod 24. Proti tejto možnosti sa vyslovujú najmä rozsudky z 20. októbra 1993, Phil Collins a i., C-92/92 a C-326/92, Zb. s. I-5145, bod 32, a z 13. februára 1985, Gravier, 293/83, Zb. s. 593.

12 — Rozsudky D'Hoop, už citovaný v poznámke pod čiarou 8, bod 38, a Collins, už citovaný v poznámke pod čiarou 8, bod 67.

13 — Rozsudky Morgan, už citovaný v poznámke pod čiarou 7, bod 43, a Bidar, už citovaný v poznámke pod čiarou 10, body 56 a 57.

14 — Rozsudok z 26. októbra 2006, Tas-Hagen a Tas, C-192/05, Zb. s. I-192/05, s. I-10451, bod 34.

48. Prenesením týchto úvah na prejednávajúcu vec sa javí ako legitímne podmieniť priznávanie odškodnenia obetí trestných činov spáchaných v cudzine existenciou skutočného vzťahu medzi osobou požadujúcou dávky a členským štátom, ktorý tieto dávky priznáva, a tak odvrátiť nebezpečenstvo neprimeranej záťaže.

49. Vnútroštátna právna úprava, ktorej cieľom je obmedziť poskytovanie dávok obetí trestných činov spáchaných v cudzine na okruh osôb, ktoré majú skutočný vzťah k francúzskej spoločnosti, teda v každom prípade sleduje prípustný cieľ.

50. Takáto vnútroštátna právna úprava, aby bola odôvodnená, musí navyše spĺňať požiadavky proporcionality.¹⁵ Opatrenie je proporcionálne, resp. primerané vtedy, ak je spôsobilé dosiahnuť sledovaný cieľ a nejde nad rámec toho, čo je na dosiahnutie tohto cieľa nevyhnutné.

51. V tomto ohľade je členským štátom vo vzťahu k dávkam, ktoré nie sú upravené právom Spoločenstva, priznaná široká miera voľnej úvahy pri stanovovaní kritérií posudzovania skutočného vzťahu, pričom však opäť nesmú prekročiť hranice stanovené právnou úpravou Spoločenstva.¹⁶

52. Vnútroštátna právna úprava, ktorá sa ako podmienka na priznávanie odškodnenia obetí trestných činov opiera o kritérium štátnej príslušnosti — ak by aj priame diskriminačné opatrenie mohlo byť v zásade považované za odôvodnené —, však nemôže byť odôvodnená.

53. Opieraním sa výlučne o štátnu príslušnosť príjemcu dávok by totiž z poskytovania dávok boli vylúčené aj tie osoby, ktoré vykazujú dostatočnú spojitosť s francúzskou spoločnosťou. Osoba ako pán Wood, ktorý dvadsať rokov žil a pracoval vo Francúzsku — ako napokon priznáva aj francúzska vláda —, nepochybne vykazuje dostatočný stupeň integrácie vo francúzskej spoločnosti, čo vylučuje, aby mu nebolo priznané odškodnenie. Takéto opatrenie nie je spôsobilé dosiahnuť sledovaný cieľ.

54. Ako možné kritérium na zistenie skutočnej spojitosti s francúzskou spoločnosťou by však prichádzalo do úvahy bydlisko žiadateľa.¹⁷ Integráciu príjemcu dávok v príslušnej spoločnosti určitého členského štátu možno dokázať zistením, že sa tento príjemca zdržoval určitý čas v tomto členskom štáte.¹⁸ Konkrétne podmienky tohto kritéria bydliska, a najmä požadovaná

15 — Pozri rozsudky Komisia/Nemecko, už citovaný v poznámke pod čiarou 7, bod 136, a Tas-Hagen, už citovaný v poznámke pod čiarou 14, bod 35.

16 — Rozsudok Tas-Hagen, už citovaný v poznámke pod čiarou 14, bod 36, a moje návrhy z 30. marca 2006 v tej istej veci.

17 — Pozri k tomuto kritériu tiež moje návrhy vo veci Tas-Hagen, už citovanej v poznámke pod čiarou 14, body 62 a nasl.

18 — Rozsudok Bidar, už citovaný v poznámke pod čiarou 10, bod 59.

dĺžka pobytu, však musia rovnako rešpektovať zásadu proporcionality.¹⁹

55. Takéto kritérium bydliska rovnako nie je v rozpore s úvahami obsiahnutými v rozsudku Súdneho dvora vo veci Cowan.

56. Rozsudok Cowan vychádzal z francúzskej právnej normy, ktorá podmieňovala priznanie odškodnenia obetí trestného činu skutočnosťou, že dotknutá osoba mala povolenie na pobyt alebo bola príslušníkom štátu, ktorý uzatvoril s Francúzskom bilaterálnu dohodu.

57. Pán Cowan sa ako turista vo Francúzsku stal obeťou trestného činu. Keďže pobyt pána Cowana ako turistu možno zahrnúť do pasívnej slobody poskytovania služieb, dotknutá vnútroštátna právna úprava spadala do pôsobnosti Zmluvy v zmysle článku 12 ES. Súdny dvor konštatoval, že ide o neodôvodnené rozdielne zaobchádzanie v prípade, keď vnútroštátna právna úprava podmieňuje odškodnenie osôb, ktoré nie sú štátnymi príslušníkmi daného štátu, získaním povolenia na pobyt — inými slovami povedané, bydliskom v tomto štáte —, ak vlastní štátni príslušníci nemusia túto podmienku spĺňať.²⁰

58. Z tohto rozsudku však nevyplýva, že by kritérium bydliska nebolo zlučiteľné s právom Spoločenstva rovnako aj v prejednávanej veci.

59. „Skutočný vzťah“ medzi občanom a štátom totiž v spore Cowan vyplýval z iného dôvodu. Dostatočný vzťah k Francúzsku v tomto spore vyplýval zo skutočnosti, že trestný čin bol spáchaný na území Francúzska a pán Cowan bol priamou obeťou trestného činu. Keďže v tomto prípade už existovala skutočná spojitosť, nebolo možné podmieniť priznanie odškodnenia existenciou ďalšej „skutočnej spojivosti“ vo forme kritéria bydliska.

60. Keďže naproti tomu v situácii, ktorá nastala v prípade Wood, skutočná spojitosť nie je založená miestom trestného činu, na rozdiel od prípadu Cowan tu jednoznačne prichádza do úvahy prípustnosť kritéria bydliska.

5. Predbežný záver

61. Nepriznanie odškodnenia obetí trestného činu na základe štátnej príslušnosti nemožno odôvodniť.

19 — Rozsudky Collins, už citovaný v poznámke pod čiarou 8, body 66 a 72, a Tas-Hagen, už citovaný v poznámke pod čiarou 14, body 36 a 37. Pozri v tejto súvislosti tiež moje návrhy vo veci Tas-Hagen, už citovanej v poznámke pod čiarou 14, body 63 a 64.

20 — Rozsudok Cowan, už citovaný v poznámke pod čiarou 2, bod 10.

VI — Návrh

62. Vzhľadom na predchádzajúce úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na prejudiciálnu otázku takto:

Článok 12 prvý odsek ES sa má vykladať v tom zmysle, že členský štát nemôže podmieniť priznávanie odškodnenia obetí trestných činov štátom, spáchaných mimo jeho územia, osobám žijúcim na jeho území tým, že tieto osoby musia byť štátnymi príslušníkmi tohto členského štátu.